

Book Series

The City's Language / Şehrin Dili / Langues de la ville

ON INTERACTION BETWEEN THE CITY AND THE LANGUAGE(S): INDIVIDUAL TO SOCIETY

BİREYDEN TOPLUMA: KENT VE DİL İLİŞKİSİ ÜZERİNE

EDITORS

Seda GÜVEN, Göklem TEKDEMİR

ON INTERACTION BETWEEN THE CITY AND THE LANGUAGE(S): INDIVIDUAL TO SOCIETY / BİREYDEN TOPLUMA: KENT VE DİL İLİŞKİSİ ÜZERİNE

Cities are places where the relationship between individual and society can be explored in interaction with spaces. The chapters in this book focus on how cities and languages are related. It's goal is to hear the languages the city speaks by attending to the individuals residing there, their cultural backgrounds and the impact of the symbols, representations, ideologies and policies that they produce, consume and are exposed to while living in the cities. The collection of chapters here reveals the social role of language, urban identities, the relationship of urban identities with consumerism and how lifestyles are transformed due to domestic and external immigration, urban life politics, media presentations and ideologies.

Şehirler, birey ve toplum ilişkisinin mekanlarla etkileşimi içinde incelenebileceği yerlerden biridir. Bu kitapta yer alan bölümler şehir ve dil bağlantısına odaklanmıştır. Şehrin dilini, içinde yaşamını sürdüren bireylere, bu bireylerin kültürel arka planlarına ve şehirlerde yaşarken ürettikleri, tükettikleri ve maruz kaldıkları göstergelerin, ideolojiler ve politikaların etkilerine kulak vererek duymayı ve anlamayı hedeflemiştir. Bu ciltte yer alan çalışmalar, farklı sosyal bilimlerin perspektiflerinden, birey-kent etkileşimi özelinde dilin toplumsal rolü, kentsel kimlikler ve bu kimliklerin tüketim ile ilişkisi, şehirdeki mekanların dillerinin ve yaşam tarzlarının iç ve dış göçlerle, uygulanan dönüşüm politikalarıyla, medyadaki sunumlarla ve ideolojilerle dönüşümünü açığa çıkarmaktadır.

EDITORS

Seda GÜVEN

Assist. Prof., Istanbul University, Faculty of Letters, Department of Sociology, Istanbul, Turkey

Göklem TEKDEMİR

Assist. Prof., Istanbul University, Faculty of Letters, Department of Psychology, Istanbul, Turkey

The City's Language / Şehrin Dili / Langues de la ville

Cities are constantly changing depending on time, like everything else. The determination of this change in modern times is especially in the field of interest of social sciences. The constant change of lifestyles, newcomers to the city, behavior patterns, demographic mobility, micro groups, demands for rights and freedoms, environmental problems, architecture, city representations in art, etc. are the first issues and problems that come to mind when it comes to the city today. Understanding all these and finding solutions to problems requires knowing what the city is telling us and what messages it gives us. At this point, what is expected from social sciences is to focus on these issues and problems and to produce solutions through different disciplines.

This 5 volume series, which we have prepared with the title “The City's Language”, consists of books that bring together articles written by scientists who are competent in their fields around the topics we pointed out above. We hope that this series, in which the subject is approached and discussed within the framework of Literary Science, Philosophy, Semiology, Psychology, Sociology and History, will contribute to readers, researchers and related fields.

Her şeyde olduğu gibi zamana bağlı olarak şehirler de sürekli değişmektedir. Bu değişimi modern zamanlarda tespit etmek ise özellikle sosyal bilimlerin ilgi alanına girmektedir. Hayat tarzlarının sürekli değişmesi, şehre yeni katılan unsurlar, davranış biçimleri, demografik hareketlilik, mikro gruplar, hak ve özgürlük talepleri, çevre sorunları, mimarî, sanatta şehir temsilleri vs. günümüzde şehir söz konusu olduğunda akla ilk gelen konular ve problemlerdir. Bütün bunları anlamak ve problemlere çözüm üretmek ise şehrin bize hangi yolla neler söylediğini, hangi mesajları verdiğini bilmekten geçer. Bu noktada sosyal bilimlerden beklenen ise farklı disiplinler aracılığıyla bu konular ve problemler üzerinde durmak, çözüm yolları üretmektir.

“Şehrin Dili” üst başlığıyla hazırladığımız 5 ciltlik bu seri, alanlarında yetkin bilim insanlarının yukarıda işaret ettiğimiz konular etrafında yazdığı makalelerin bir araya getirildiği kitaplardan oluşmaktadır. Konunun Edebiyat Bilimi, Felsefe, Göstergebilim, Psikoloji, Sosyoloji ve Tarih çerçevesinden ele alındığı ve tartışıldığı bu serinin okuyuculara, araştırmacılara ve ilgili alanlara katkı yapmasını umuyoruz.

Comme dans tout, les villes subissent un changement perpétuel. C'est aux sciences sociales de repérer ce phénomène pluridimensionnel dans les temps modernes. Le changement constant des modes de vie, les nouveaux éléments de la

ville, les modes de comportement, la mobilité démographique, les microgroupes, les revendications des droits et libertés, les problèmes environnementaux, l'architecture, les représentations de la ville dans l'art, etc. sont les premiers thèmes et problèmes qui viennent à l'esprit autour de la ville actuelle. Pour comprendre tout cela et trouver des solutions adéquates, il est impératif de connaître la forme et le contenu des messages émis par la ville. A ce stade, les sciences sociales sont convoquées à étudier ces thèmes et ces problèmes à travers différentes disciplines, pour essayer de les résoudre.

La collection préparée sous le titre général de « Langues de la ville » est composée de cinq livres qui réunissent les articles rédigés par les scientifiques compétents dans leurs domaines autour des sujets cités. Nous souhaitons que la présente collection qui traite et discute le thème de la ville dans le cadre des études littéraires, de la philosophie, de la sémiotique, de la psychologie, de la sociologie et de l'histoire portent une contribution aux domaines cités ainsi qu'aux chercheurs et aux lecteurs.

Ali Şükrü ÇORUK

General Editor,

Prof., Istanbul University, Faculty of Letters, Istanbul, Turkey

**ON INTERACTION BETWEEN THE
CITY AND THE LANGUAGE(S):
INDIVIDUAL TO SOCIETY**

**BİREYDEN TOPLUMA: KENT VE DİL
İLİŞKİSİ ÜZERİNE**

EDITORS

Seda GÜVEN

Assist. Prof., Istanbul University, Faculty of Letters, Department of Sociology, Istanbul, Turkey

Göklem TEKDEMİR

Assist. Prof., Istanbul University, Faculty of Letters, Department of Psychology, Istanbul, Turkey

Published by
Istanbul University Press
Istanbul University Central Campus
IUPress Office, 34452 Beyazıt/Fatih
Istanbul - Turkey

<https://iupress.istanbul.edu.tr>

Book Series: The City's Language / Şehrin Dili / Langues de la ville

Book Title: On Interaction between the City and the Language(s): Individual to Society / Bireyden Toplum: Kent ve Dil İlişkisi Üzerine

Editors: Seda Güven, Göklem Tekdemir

General Editor: Ali Şükrü Çoruk

E-ISBN: 978-605-07-0780-9

DOI: 10.26650/BS/SS41.2021.001-4

Istanbul University Publication No: 5288

Faculty Publication No: 3472

Published Online in August 2021

It is recommended that a reference to the DOI is included when citing this work.

This work is published online under the terms of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

This work is copyrighted. Except for the Creative Commons version published online, the legal exceptions and the terms of the applicable license agreements shall be taken into account.

CONTENTS

PREFACE xi

ACKNOWLEDGEMENTS xviii

PART I

INTERACTION OF INDIVIDUAL, SOCIETY AND LANGUAGE IN THE CITY

KENTTE BİREY, TOPLUM VE DİL İLİŞKİSİ

CHAPTER 1

AFFORDANCES IN THE CONSTRUCTION OF THE CITY'S LANGUAGE(S)

David UZZEL 3

CHAPTER 2

STAGE AND THE BEYOND: EXAMINING CONSPICUOUS CONSUMPTION IN THE
URBAN PUBLIC SPACES AND THE THIRD PLACES

SAHNE VE ÖTESİ: KENTTE GÖSTERİŞÇİ TÜKETİM VE ÜÇÜNCÜ YERLER

Yasemin BAHÇEKAPILI 15

CHAPTER 3

NEDEN İKİ DİL TEK DİLDEN DAHA İYİDİR?

WHY TWO LANGUAGES ARE BETTER THAN ONE?

Sema KARAKELLE, Yasemin YEŞİLYAPRAK, Esra DEMİRKAN 41

PART II

REFLECTIONS OF URBAN LIFE

KENTSEL YAŞAMIN YANSIMALARI

CHAPTER 4

KENT KİMLİĞİ ÖLÇEĞİ: İSTANBUL ÖRNEKLEMİ ÜZERİNDE

ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

URBAN IDENTITY SCALE: SCALE DEVELOPMENT STUDY ON ISTANBUL
SAMPLE

Deniz DERİN, Büşra ALPARSLAN 63

CHAPTER 5

YAŞANAN ŞEHRE GÖRE KRONİK HASTALIKLARIN DAĞILIMINA

YÖNELİK BİR PİLOT ÇALIŞMA

THE DISTRIBUTION OF CHRONIC ILLNESSES ACCORDING TO HOME CITIES:

A PILOT STUDY

Esin TEMELOĞLU ŞEN, Özlem SERTEL BERK 101

CONTENTS

PART III

TRANSFORMATION OF CITIES AND CITIZENS

KENTLERİN VE KENTLİLERİN DÖNÜŞÜMÜ

CHAPTER 6

MEKÂNDAKİ DİL/LER: MİSAFİRLİK VE YERLEŞİKLİK ARASINDA GÖÇMENLER
LANGUAGE OF THE SPACE: FROM QUEST IMMIGRATION TO RESIDENT
IMMIGRATION

Seda GÜVEN..... 125

CHAPTER 7

KINA GECESİ TAHTLARI, SÜSLÜ TUVALETLER VE DİĞER ‘KİTSCH’LER:’
KEZBAN BEĞENİNİN GÖSTERGE NESNELERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
HENA THRONES, FANCY TOILETS, AND OTHER KITSCH: RESEARCH ON THE
SIGN-OBJECTS OF KEZBAN TASTE

Esra Bici NASIR 143

CHAPTER 8

MAPPING A NEOLIBERAL TRANSITION: THE CASE OF SULUKULE

Elif Kevser ÖZER 175

CHAPTER 9

KENTSEL MEKÂNLARIN DÖNÜŞÜMÜNDE GÜNDELİK HAYATIN ETİK
KODLARININ YAPIBOZUMU ÜZERİNE KURAMSAL BİR YAKLAŞIM
A THEORETICAL APPROACH ON THE DECONSTRUCTION OF ETHICAL CODES
OF DAILY LIFE IN TRANSFORMATION OF URBAN SPACES

Cem TUTAR..... 191

PREFACE

Places are not merely material structures, places are concurrent social structures. A place is constructed over time as a result of accumulated personal and societal attributions. The needs of society in relation to individual members are decisive in this process of construction. These needs are shaped by individuals' perceptions, attitudes, social interactions - even by relations of production. A place acquires meaning through human beings. Thus cities as spaces of joint living reveal the quality of the relationship between the individual and society.

Cities are a fundamental part of the processes involved in personal and social lives. It is possible to observe several dynamics of a person's social life looking at cities. Therefore many social scientists have contemplated cities and proposed ideas about the idiocratic social structures inherent to each city. Types of relations emerging between the individual and one's environment has become a rich field of research for many disciplines from sociology to psychology, literature to geography. Cities are places where social processes occur and individuals' lives are shaped in relation to these cities and such social processes. In return cities are effected by individuals' or societies' lives. In short, a strong bond exists between the individual, society and city.

This book presents different perspectives about the relationship between individual and society in the context of cities and aims to provide answers to several questions. How does the city talk to us and what does it say? Do we interpret what we hear correctly? Coming up with answers for such questions provides opportunities to examine cities' existing material problems and presents a road map to assess individuals' personal and societal problems in relation to their experiences within cities. The need for interdisciplinary collaborations is ever-increasing.

This book, with its focus on the theme of language(s) of the city, presents the readers with a collection of studies carried out by researchers of different disciplines with the aim of exploring the link between city and language. The book is divided into three sections. Firstly, different dimensions of the relationship between language, individual and environment will be addressed and in the following sections the connection between language and society will be discussed.

In the first chapter of the book, "Affordances in the Construction of the City's Language(s)", David Uzzell pointed out the symbiotic relation between the individual and one's surroundings within the context of environmental psychology. He discussed how the environment and places talked to us, showing that not only did they talk but they also offered information about their users. He demonstrated how individuals transformed the places in a city by adapting these places to their needs and produced their languages while rendering these places their own. Uzzell approached the environment as places mediating social interactions while offering a holistic explanation. Uzzell, in his chapter, aimed to further understand the interaction between people and their physical and social environments and explicated that by referring to positive impact of a well-designed environment on social relationships.

Yasemin Bahçekapılı, in her chapter titled "Stage and the Beyond: Examining Conspicuous Consumption in the Urban Public" set out to inspect the role of self presentation and social relationships involved in social reconstruction of place. Bahçekapılı had carried

PREFACE

out a field study in Beyoğlu and Karaköy districts in İstanbul and concluded that these places in the city were shaped by consumerism featured by specific representations. She argued that individuals' choice of places to go were based on the impression they were trying to create. Thereby Bahçekapılı revealed the role of individuals' consuming behavior in Uzzell's account of transformation of places by individuals.

There are many people who speak other languages along with their native ones, which enable them to utilize each language's system to come up with different and new meanings in the World. People's interaction styles differentiate based on the verbal and nonverbal linguistic forms they use and thus, the construction of social life is grounded on such differentiations. Sema Karakelle, Yasemin Yeşilyaprak and Esra Demirkan in their chapter called, "Why Two Languages are Better than One" reviewed studies on bilingualism and proposed their own evaluation. They emphasized that language consisted of many characteristics in relation to its social use that it was not only codes or words, and that's why research on bilingualism had to focus on exploring tokens of meaning other than verbal language. They further argued that social interaction adopted a very important role in language use and therefore considering gestures and facial expressions involved in nonverbal communication along with verbal forms of interacting was a must.

In the second section of the book, the chapters focused on psychological processes in city life. People in cities also construct social identities while interacting verbally and nonverbally. These identities enable them to define themselves in relation to the cities they live in and exhibit how they perceive these places and their interactions in these context through ownership of such identities. One of the ways to assess these processes is to determine people's ideas about identity in relation to city life by using scales. Deniz Derin and Büşra Alparslan developed such a scale and presented it in their chapter, "Urban Identity Scale: Scale Development Study on İstanbul Sample". The authors developed three scales, The Urban Identity Scale for İstanbul, the Perceived Urban Quality Scale and the Perceived Urban Social Support Scale. Their study revealed that people's perceptions of social support in cities influenced their ideas about quality of life, as experienced living in that city. So individuals experiences depend on cities' social and cultural characteristics.

Esin Temeloğlu Şen and Özlem Sertel Berk focused on distribution of chronic illnesses based on city residents' sociocultural features in "A Pilot Study on the Distribution of Chronic Illnesses According to Home Cities". The authors also aimed to address how patients' psychological states and their perceived quality of life differed with respect to the city lived in and the diagnoses. Temeloğlu Şen and Sertel Berk presented a classification of participants' city of residence and sociocultural characteristics to demonstrate the distribution of chronic illnesses based on this classification. We see that while city life offers ways of expression and identity claims on a cognitive level for its residents, it also effects the types of illnesses they experience through its own characteristics.

In the final section of the book, Seda Güven in her chapter titled "Language of the Space: From Quest Immigration to Resident Immigration" explored the relationship

PREFACE

between language and place in terms of migration. She exemplified how places, as parts of a society's collective memory, changed due to migration by focusing on the city of İstanbul and Millet Street. She talked about how the quality and place names of businesses changed as a consequence of people who migrated there. This process of change was evaluated in the first section of the book in terms of how people transformed the city they lived in, thereby producing social cognitions and collective memory of the society in general. In this chapter Güven, showed how this alternation of society's shared memory was varied in line with migrants' different cultural backgrounds. This study was also related to the city identities and experiences reflected in the works of written language that was investigated in the second section of this book.

People who migrated from different parts of Anatolia to cities also brought along their own lifestyles which led to conflicts that became evident in different forms for residents of these cities once they became acquainted with these lifestyles. Esra Bici Nasır, in her chapter titled "Hena Thrones, Fancy Toilets, and Other Kitsch: Research on the Sign-Objects of Kezban Taste" put İstanbul in the center as a the place where different social groups meet via domestic and external migration. She emphasized the contrasting lifestyles of urban and rural groups in terms of culture and consumer behavior. The image of "Kezban", constructed as a fictional representation of this contrast in cinema was discussed using a framework of migration and social tensions.

Obviously, individuals and migration are not the only source of social conflicts . It is possible to observe how economic and political processes along with individuals have transformative effects on urban life on a macro level. Elif Kevser Özer in her chapter called "Mapping A Neoliberal Transition: The Case of Sulukule" brought neoliberal policies involved in urban life through the example of the Sulukule region in İstanbul. Özer presented macro politics that she claimed to be effective in terms of neoliberal policies to seep into the cities, urban transformation projects and studies of non-governmental organizations. By that she started a discussion of functions of governmental and civil organizations in the process of transformation of cities.

Changes in individuals' perceptions about places for urban life are realized both by urban transformation projects, residences offering new lifestyles as well as images and symbols presented on media which Tutar demonstrates in his chapter. Cem Tutar in his chapter titled "A Theoretical Approach on the Deconstruction of Ethical Codes of Daily Life in Transformation of Urban Spaces" explained the impact of Capitalism on places through media. He discussed how the language used in TV programs, series or images put forth in the news effected individuals' relationships with the cities and places.

We believe that using Bronfenbrenner'in Ecological Systems Theory (1979) could provide a perspective for the chapters in this book since the theory defines a complex system of relationships individuals develop with their surroundings on different levels. Bronfenbrenner defines these levels of interaction from immediate contexts such as neighborhoods to larger environments in relation to cultural and economic characteristics on further levels of

PREFACE

relationships. The chapters focus on the immediate contexts of individual-city interaction by dealing with social functions of languages and urban identities as well as on broad contexts involved in this interaction such as transformation of the languages of the city and lifestyles due to migration, urban transformation projects and the media and ideologies.

We would like to thank Prof. Dr. Mahmut Ak, the Rector of Istanbul University; Dr. Hayati Develi; the Deans of Faculty of Letters, Prof. Dr. Ali Şükrü Çoruk, the Editor in Chief and Head, the Department of Turkish Language and Literature; Association of Turkish Language and Literature and İstanbul Üniversitesi Yayınları (Istanbul University Press) for their support in publishing this book. We hope that the chapters presented here would offer a path for future studies and contribute to the literature. Let's listen to the language of the city.

Mekân/lar, fiziksel yapılardan ibaret değildir. Mekân/lar aynı zamanda toplumsal yapılar. Zaman içinde mekân bireysel ve toplumsal birikimler sonucunda inşa edilir. İnşa sürecinde başta bireylerin bağlantılı olarak da toplumun ihtiyaçları belirleyicidir. Bu ihtiyaçlar bireylerin algı, tutumlarıyla, toplumsal etkileşimleri ve hatta üretim ilişkileri ile şekillenir. Mekân insanla anlam kazanır. Bu nedenle ortaklaşa yaşam alanı olarak karşımıza çıkan şehirler birey ve toplum arasındaki ilişkinin niteliğini de ele verir.

Şehirler bireysel/toplumsal yaşama dair süreçlerin önemli bir parçasıdır. Toplumsal yaşamın pek çok dinamiğini şehirler üzerinden gözlemlemek mümkündür. Şehirlerin kendine özgü toplumsal yapısını anlamlandırmak ve tanımlamak için pek çok sosyal bilimci şehir üzerine düşünmüş ve fikir üretmiştir. Şehirlerde insan ve çevresi arasında gelişen ilişki kümeleri sosyolojiden psikolojiye, edebiyattan coğrafyaya kadar birçok disiplininin ilgi alanına girerek zengin bir çalışma alanı oluşturmuştur. Şehirler öznel ve toplumsal süreçlerin geçtiği, deneyimlendiği ve biçimlendiği yerler olarak tüm insan yaşamına etki eder ve aynı zamanda bireysel ya da toplumsal yaşamlardan etkilenir. Kısacası birey, toplum ve kent arasında güçlü bir ilişki vardır.

Bu çalışma birey ve toplum ilişkisinin kentteki farklı görünümünü verirken şu sorulara cevap arar: Şehir bizlerle nasıl konuşur, bize neler söyler? Şehrin söylediklerini duyuyor muyuz ya da doğru yorumluyor muyuz? Bu soruları yanıtlamak, kentlerin mevcut fiziki sorunlarını değerlendirme olanağı sunmakta ve aynı zamanda kentleri deneyimleyen bireylerin, bu bağlamda ortaya çıkan psikolojik ve toplumsal sorunları için de bir yol haritası sunacaktır. Bunun için yapılacak ortaklaşa çalışmalara olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır.

Şehrin dili temasından yola çıkarak hazırlanan bu kitapta şehir ve dil bağıntısını keşfetmek için çeşitli disiplinlerden farklı çalışmalar bir araya getirilmiştir. Üç alt başlıktan oluşan kitapta ilk olarak farklı boyutlarıyla dil ve birey, çevre ilişkisine değinilecek, sonrasında dil ve toplum bağıntısı üzerinde durulacaktır.

İlk bölümde David Uzzell, "*Affordances in the Construction of the City's Language(s)*" çevre psikolojisi bağlamında birey ile fiziksel çevresi arasındaki simbiyotik ilişkiye dikkat

PREFACE

çekiyor. Ona göre çevre, yerler bizimle konuşur. Hatta sadece kendisi hakkında konuşmakla kalmaz kullanıcıları hakkında da bilgi verir. Bireyler, kentlerdeki mekânları kullanım biçimleriyle dönüştürmekte ve kendilerinin kılarken dilini de üretmektedirler. Bu bağlamda Uzzell çevreyi, sosyal etkileşimlere aracılık eden mekânlar olarak ele alıyor ve bütünsel bir açıklamaya gidiyor. Uzzell, insanlar ile fiziksel ve sosyal çevreleri arasındaki etkileşimi daha derin bir şekilde anlamaya ve aktarmaya çalışıyor. İyi tasarlanmış bir çevrenin toplumsal ilişkilere de yansıtacak olumlu etkisine değiniyor.

Yasemin Bahçekapılı, “*Stage and the Beyond: Examining Conspicuous Consumption in the Urban Public Spaces and the Third Places*” başlıklı çalışmasında mekânın sosyal olarak yeniden üretiminde kendini sunmanın ve sosyal ilişkilerin rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. İstanbul Beyoğlu Karaköy mahallesinde yapılan saha araştırması verilen çalışmada Bahçekapılı, şehrsel mekânın belli temsillerle öne çıkan tüketimle şekillendiği sonucuna varıyor. Bireyler yaratmak istedikleri izlenime göre gidecekleri mekânları seçtiklerini belirtiyor. Dolayısıyla, Uzzell’in çalışmasında bireylerin mekânları dönüştürmesi sürecinde bireylerin tüketim biçimlerinin rolünü de Bahçekapılı’nın çalışması ortaya koyuyor.

Dünyada birden fazla dili konuşabilen ve her dilin kendi sistemi içinde yeni anlamlar kurabilme olasılıklarından yararlanan birçok birey vardır. Bireylerin etkileşim biçimleri, sözlü olan ve olmayan dilsel formlar aracılığıyla farklılaşır, dolayısıyla toplumsal yaşamın kuruluşu da bu farklılaşmanın üzerinde temellendirilir. Sema Karakelle, Yasemin Yeşilyaprak, Esra Demirkan, “*Neden İki Dil Tek Dilden Daha İyidir?*” isimli çalışmalarında iki dillikle ilgili yapılan çalışmalara ilişkin bir değerlendirme sunuyorlar. Dilin toplumsal kullanımına bağlı olarak çok sayıda özelliği olduğunu ve dilin yalnızca koddan ya da sözden ibaret olmadığını, bu bakımdan iki dillilik araştırmalarında sözlü dil dışındaki anlam göstergelerinin incelenmesi gerekliliğini vurguluyorlar. Dilde sosyal etkileşimin önemli bir rol oynadığını, dilin sembollerinin toplumsal etkileşim sürecinin jest, yüz ifadesi gibi anlam göstergeleriyle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ifade ediyorlar.

İkinci bölümde iki araştırma bağlamında kent, psikolojik süreçler bağlamında ele alınmaktadır. Kentli bireyler sözlü ve sözlü olmayan biçimleri kullanarak iletişim kurarken, kendilerini ait hissettikleri kentlere ilişkin toplumsal kimlikler de kurarlar. Bu kimlikler, bireylerin kendilerini kent bağlamında tanımlamalarını sağlarken, kimlik düzeyinde sahiplendikleri kentlerin özelliklerini nasıl algıladıklarını ve burada yaşayan diğerleriyle kurdukları ilişkilere de neler attıklarını ortaya koymaktadır. Kent düzeyinde kimlik ve kente ilişkin tutum ile atıkların belirlenmesinin yollarından biri, bireylerin görüşlerinin ölçekler aracılığıyla elde edilmesidir. Deniz Derin ve Büşra Alparslan da “*Kent Kimliği Ölçeği: İstanbul Örnekleme Üzerinde Ölçek Geliştirme Çalışması*” başlıklı çalışmalarında kimlik ve şehir bağlamında böyle bir ölçek geliştirme sürecinden bahsetmektedir. Bu amaçla, yazarlar İstanbul örneğinde Şehir Kimliği Ölçeği ve bu ölçekle ilintili olarak Şehrsel Nitelik Algısı Ölçeği ile Şehrsel Sosyal Destek Algısı Ölçeği’ni geliştirerek uygulamıştır.

Derin ve Alparslan’ın çalışmasında ele alınana, bireylerin kentlerdeki sosyal destek algısı, bireylerin yaşadıkları kentlerde deneyimledikleri yaşam kalitelerini etkileyen sebeplerden

PREFACE

biridir. Birey deneyimleri, kentlerin toplumsal ve kültürel özelliklerine bağlıdır. Esin Temelioğlu Şen ve Özlem Sertel Berk, “Yaşanan Şehir Göre Kronik Hastalıkların Dağılımına Yönelik Bir Pilot Çalışma” isimli çalışmalarında şehirde yaşayanların sosyokültürel özelliklerine göre hastalık dağılımlarını araştırmışlardır. Buna ek olarak, yazarlar yaşanan şehir ve alınan tanı kapsamında hastaların psikolojik durumları ve yaşam kalitelerindeki farklılaşmayı ortaya koymaya çalışmışlardır. Katılımcıların yaşadıkları şehirler ve sosyokültürel özellikleri bakımından sınıflandırarak şehirlerin türlerine göre hastalık dağılımlarını ortaya koymaya çalışıyorlar. Kent yaşamı, bireyler için bilişsel düzeyde kendini ifade etme ve tanımlama biçimleri sunarken, beraberlerinde getirdikleri özellikler ile de bireylerin sergiledikleri hastalık biçimlerini de etkileyebilmektedir.

Üçüncü bölümde Seda Güven, “Mekândaki Dil/ler: Misafirlik ve Yerleşiklik Arasında Göçmenler” isimli çalışmasında dil ve mekân ilişkisini göç bağlamında ele alıyor. Toplumsal belleğin bir parçası olan mekânın/mekânların göçle birlikte nasıl değiştiğini İstanbul ve Millet Caddesi örneğinde açıklıyor. Bölgede göç süreciyle birlikte iş yerlerinin niteliğinin ve isimlerinin nasıl değiştiğini örneklerle anlatıyor. Bu değişim süreci, kitabın ilk bölümünde ele alınan bireylerin kentleri dönüştürmeleri ve toplumsal bilişin ve dolayısıyla da toplumsal belleğin oluşumu bağlamında ele alınmıştı. Bu bölümde ise Güven, kentin kolektif belleğinin dönüşümünü, farklı kültürlerden, ülkelerden göçle gelip yerleşen bireylerle nasıl çeşitlenebildiğini ele almaktadır. Aynı zamanda bu çalışma, başka çalışmalarda daha ayrıntılı ele alınabilecek olan, bu kitabın ikinci bölümünde ele alınan kentsel kimliklerin ve deneyimlerin de yazılı dil düzeyindeki varlığını da ortaya koymaktadır.

Kentlere yurt içinden göçenler, kendi yaşam tarzlarını beraberlerinde getirmektedir ve kentin halihazırdaki sakinlerinin bu yaşam tarzları ile karşılaşmaları da kent yaşamında farklı formlarda belirginleşen çatışmalara yol açabilmektedir. Esra Bici Nasır, “Kına Gecesi Tahtları, Süslü Tuvaletler ve Diğer ‘Kitsch’ler:’ Kezban Beğenin Gösterge Nesnelere Üzerine bir Araştırma” çalışmasında iç göçe ve göçle birlikte farklı toplumsal grupların karşı karşıya geldiği bir mekân olarak İstanbul’u merkeze koyuyor. Göç sonucunda karşı karşıya gelen kentli ve kırsal grupların kültürden tüketime farklı yaşam tarzlarının zıtlığını vurguluyor. Sinemada bu zıtlığın imgesel temsili olarak inşa edilen “Kezban” imajını göç ve toplumsal gerilimler bağlamında tartışıyor.

Kentlerde yaşanan toplumsal çatışmaların tek kaynağı bireyler ve göçler değildir elbette. Kent yaşamı makro düzeyde ele alındığında, ekonomik ve politik süreçlerin de bu yaşamı, bireylerden bağımsız şekilde dönüştürücü etkilerini gözlemlemek mümkündür. Elif Kevser Özer, “Mapping A Neoliberal Transition: The Case of Sulukule” başlıklı çalışmasında Sulukule örneğinde kente ilişkin neoliberal politikaları tartışmaya açıyor. Özer, neoliberal politikaların kentlerde kök salmasında etkili olduğunu dile getirdiği makro politikalara, kentsel dönüşüm projelerine, sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına değiniyor ve dönüşüm sürecinde devlet ve sivil toplum kuruluşlarının işlevini tartışmaya açıyor.

Bireylerin, kentlerdeki yaşam alanlarına dair algılarının değişimi, bir yandan kentsel dönüşüm projeleri, yeni yaşam tarzlarının sunulduğu residanslar ile gerçekleşirken, öte yan-

PREFACE

dan da Tutar'ın çalışmasında gösterdiği gibi medyada sunulan imgeler ve göstergeler ile de gerçekleşmektedir. Cem Tutar, “*Şehrsel Mekânların Dönüşümünde Gündelik Hayatın Etik Kodlarının Yapıbozumu Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım*” başlıklı çalışmasında kapitalizmin mekân üzerindeki etkisini medya bağlamında açıklıyor. Bu bağlamında medyada üretilen programlarda, dizi ya da haberlerde sunulan imgelerin, medyanın dilinin bireylerin şehir ve mekânla kurdukları ilişkideki etkisine değiniyor.

Bu kitapta yer alan çalışmaların çerçevesi için, Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı'nda (1979) tanımladığı bireyi merkeze alan ve birbirini kapsayan bağlamlarla etkileşime girmesine ilişkin sistemler anlayışını temel almanın yararlı olabileceğini düşünüyoruz. Bronfenbrenner'in bireyin etkileşime girdiği alanları, aile, mahalle gibi yakın ortamlardan, kültürel ve ekonomik özellikler gibi daha uzak ve üst boyutlarda tanımlamıştır. Bu kitaptaki çalışmalar da birey-kent etkileşimi özelinde dilin toplumsallığı, kentsel kimlikleri bireye yakın bir düzeyden ele almış ve aynı zamanda da bu etkileşimi kentlerin dillerinin ve yaşam tarzlarının göçlerle, uygulanan yerleşim politikalarıyla, medyadaki sunumlarla ve ideolojilerle dönüşümü gibi daha makro düzeylerde yorumlamıştır.

Elinizdeki kitabın yayımlanma sürecindeki desteklerinden dolayı İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mahmut Ak'a, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hayati Develi'ye, aynı fakültenin Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı dizi editörümüz Prof. Dr. Ali Şükrü Çoruk'a, Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği'ne ve İstanbul Üniversitesi Yayınları (Istanbul University Press) yayın ekibine teşekkürlerimizi sunarız. Burada sunulan çalışmaların, daha sonra yapılacak çalışmalara bir yol haritası sunması ve literatüre katkı sağlaması dileğiyle şehrin diline kulak verelim.

Seda GÜVEN, Göklem TEKDEMİR

ACKNOWLEDGEMENTS

Firstly, we would like to thank our referees below who kindly accepted to review and comment on the chapters of this book.

We are grateful to Gül Deniz Derin, Furkan Erdoğan, Yakup Azak and Canan Çelikadam for working meticulously and helping us to prepare the texts for publication.

Öncelikle bu kitapta yer alan makalelerin değerlendirilmesinde hakemlik yapmayı kabul eden ve görüşleriyle katkıda bulunan değerli öğretim üyelerine teşekkür ederiz.

Bu kitapta yer alan makalelerin tashihini titizlikle yapan ve bu süreçte bize her türlü desteği veren öğretim görevlileri, Gül Deniz Derin, Furkan Erdoğan, Yakup Azak ve Canan Çelikadam'a da çok teşekkür ederiz.

Emine Neşe TUNCER, (Marmara University, Istanbul, Turkey)

Sevim CESUR, (Istanbul University, Istanbul, Turkey)

İlknur ÖZALP TÜRETGEN (Istanbul University, Istanbul, Turkey)

Ertan KARDEŞ, (Istanbul University, Istanbul, Turkey)

Eylem ÖZDEMİR, (Istanbul University, Istanbul, Turkey)

Necati Murad OMAV, (Istanbul University, Istanbul, Turkey)

Elif YAVUS SEVER, (Istanbul University, Istanbul, Turkey)

Deniz ATALAY ATA, (Istanbul University, Istanbul, Turkey)

Berna A. UZUNDAĞ (Kadir Has University, Istanbul, Turkey)

Nalan SİNAY, (Kıbrıs University, Istanbul, Turkey)

Umut ŞAH, (Işık University, Istanbul, Turkey)

Ayla HOCAOĞLU UZUNKAYA (Izmir Katip Çelebi University, Izmir, Turkey)

PART I

**INTERACTION OF INDIVIDUAL, SOCIETY AND
LANGUAGE IN THE CITY**

KENTTE BİREY, TOPLUM VE DİL İLİŞKİSİ

